

આપણી વાત

■ સંકલન : પ્રફુલ્લ રાવલ ■

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ઉપક્રમે તા. ૨૩-૯-૨૦૧૬ના રોજ ‘કરુણપ્રશસ્તિ’ વિશે એક દિવસીય પરિસંવાદનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં પરિસંવાદની ઉદ્ઘાટન બેઠક પરિષદના પ્રમુખ શ્રી ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળાની અધ્યક્ષતામાં સવારે ૯.૩૦ કલાકે શરૂ થઈ હતી. પરિષદના મહામંત્રી શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલે સૌનું સ્વાગત કરીને પરિસંવાદની ભૂમિકા બાંધી આપી હતી. જેમાં તેમણે મહાકાવ્ય, ખંડકાવ્ય, ઊર્મિકાવ્ય, દીર્ઘકાવ્ય, લઘુકાવ્ય અને કરુણપ્રશસ્તિકાવ્ય કાવ્યની ચર્ચા કરી હતી. શ્રી શિરીષ પંચાલે ‘કરુણપ્રશસ્તિ’ વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં તેમણે કરુણપ્રશસ્તિ કાવ્યની સ્વરૂપ-ચર્ચા કરી હતી. શ્રી નીના ભાવનગરીએ કાલિદાસકૃત ‘રતિવિલાપ’ કાવ્યની ચર્ચા વિગતે કરી હતી. તેમાં કામદેવને શિવ ક્રોધાવેશમા ત્રીજા નેત્રથી બાળી નાખે છે. પતિ મદન ભસ્મ થઈ ગયા. તેના વિરહમાં વિલાપ કરતી રતિની કથા વિગતે ચર્ચા હતી. એમની અનુપસ્થિતિમાં કાલિન્દી પાઠકે એમનું વ્યાખ્યાન વાંચ્યું હતું. શ્રી વિજય પંડ્યાએ કાલિદાસકૃત રઘુવંશમાં આવતી કથા અજ રાજાની પ્રિય પત્ની ઇન્દુમતિનું અકાળે અવસાન થવાથી તેમના વિરહમાં વિલાપ કરતા રઘુવંશના રાજા અજની કથાની ચર્ચા કરી હતી. શ્રી ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળાએ પ્રમુખીય વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં કરુણપ્રશસ્તિ કાવ્યની ચર્ચા વિશદ રીતે કરી હતી. એમણે ‘કરુણપ્રશસ્તિ’ ‘કરુણિકાં’ તરીકે ઓળખાવી છે.

પરિસંવાદની પ્રથમ બેઠક ૧૧.૩૦ વાગે શરૂ થઈ હતી. જેમાં સર્વશ્રી એસ. ડી. દેસાઈએ આલ્ફ્રેડ ટેનિસનકૃત ‘ઈન મેમોરિયમ’ કાવ્યની ચર્ચા કરતા મિત્ર આર્થર હેટ્રી હાલામના મૃત્યુ પર લખાયેલું બ્રિટિશ કાવ્યના વર્ણનની ચર્ચા કરી હતી. શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલે લોકર્ક કૃત ‘એલેજી ટુ ઈઝ બુલફાઈટર ફ્રેન્ડ’ની ચર્ચા કરી હતી. શ્રી હસિત મહેતાએ નરસિંહરાવ દિવેટિયાકૃત ‘સ્મરણસંહિતા’ વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં પુત્ર નલિનકાન્તના અકાળ અવસાનના આઘાત નિમિત્તે અવતરેલી નરસિંહરાવ દિવેટિયાની કરુણપ્રશસ્તિની વિસ્તૃત ચર્ચા કરી હતી. આ બેઠકનું સંચાલન શ્રી પારૂલ કંદર્પ દેસાઈએ કર્યું હતું.

પરિસંવાદની બીજી બેઠક-૨૦૦ કલાકે શરૂ થઈ હતી. જેમાં શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલે

કવિશ્રી ન્હાનાલાલકૃત ‘પિતૃતર્પણ’ કાવ્ય વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં તેમણે પિતા કવિ શ્રી દલપતરામ વિષયક કાવ્યોની પણ ચર્ચા કરી હતી. શ્રી અજય રાવલે અરદેશર ફરામજી ખબરદારકૃત ‘દર્શનિકા’ વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં તેમણે પુત્રી તેહમીનાનું દુઃખદ અવસાન થતા તેમણે ધર્મ-તત્ત્વવિષયક ઝૂલાણાંછંદમાં રચાયેલાં કાવ્યગ્રંથની વિસ્તૃત છણાવટ કરી હતી. શ્રી હરિકૃષ્ણ પાઠકે કરસનદાસ માણેકકૃત ‘ખાખનાં પોયણાં’ ખંડકાવ્ય વિશે વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. આ બેઠકનું સંચાલન શ્રી ઈતુભાઈ કુરકુટિયાએ કર્યું હતું.

પરિસંવાદની ત્રીજી બેઠક ૩-૪૫ કલાકે શરૂ થઈ હતી. જેમાં શ્રી ઉષાબહેન ઉપાધ્યાયે સુંદરજી બેટાઈકૃત ‘સદ્ ગત ચંદ્રશીલાને’ કાવ્યની સાધારણ ચર્ચા કરી હતી. જેમાં પત્નીના અવસાનથી જન્મેલા શોકવર્ણનોની વિગતે ચર્ચા કરી હતી. શ્રી અનિરુદ્ધસિંહ ગોહિલે મનસુખલાલ ઝવેરીકૃત ‘ભભૂતને’ કરુણપ્રશસ્તિ કાવ્ય વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. અને શ્રી પારુલ કંદર્પ દેસાઈ ઉમાશંકર જોશી કૃત ‘સદ્ ગત મોટાભાઈ’ વિશેના વ્યાખ્યાનમાં મોટા ભાઈના યુવાનવયે થયેલા અવસાનથી કવિને થયેલી ઉદાસીનતાની અને મોટાભાઈ વિના સંસાર કેવો મોળો છે તેની વાત પણ કરી હતી. આ બેઠકનું સંચાલન ધ્વનિલ પારેખે કર્યું હતું. સમગ્ર પરિસંવાદમાં ભાવકોને મઝા પડી હતી.

□

પાક્ષિકી અંતર્ગત તા. ૧-૯-૨૦૧૬ના રોજ શ્રી ગિરીમા ધારેખાને ‘ભરોસો’ વાર્તાનું પઠન કર્યું હતું. વાર્તામાં દીકરીને એક રાત્રિ માટે ઘેર એકલી મૂકી જવામાં રહેલા જોખમની વાત હતી. અંતે દીકરી ટીચર લ્યુસીને ત્યાં રાત રોકાશે એવું નક્કી થયું. અંતે જે સ્થિતિ સર્જાઈ તે વાર્તાને રસપ્રદ બનાવે છે. ભાવકોએ વાર્તા વખાણી હતી. તા. ૧૪-૯-૨૦૧૬ના રોજ શ્રી નિલમ દોશીએ મૌલિક વાર્તા ‘સમજ, અણસમજ, ગેરસમજ’નું પઠન કર્યું હતું. વાર્તા માસી, બહેનની દીકરી અનાર અને યુવક સાગર વચ્ચેના સંબંધની હતી. અપરણિત માસીનું આકર્ષણ સાગર તરફ અને સાગરનું અનાર તરફ હોય છે જો કે સ્પષ્ટતા થતા વાર્તાનો સુખદ અંત આવે છે. વાર્તાનું કથાવસ્તુ સામાન્ય હતું. ભાવકોને વાર્તાનો પ્રવાહ રસપ્રદ લાગ્યો હતો.

સાહિત્યવૃત્ત :

મેઘાણી લોકસાહિત્ય કેન્દ્ર સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી રાજકોટ અને શામળદાસ આર્ટ્સ કોલેજના સંયુક્ત ઉપક્રમે તા. ૪-૮-૨૦૧૬ના રોજ ‘મેઘાણી વંદના’ નિમિત્તે એક લોકસાહિત્ય વ્યાખ્યાનમાળા યોજાઈ હતી. જેમાં સર્વશ્રી અંબાદાન રોહિડિયાએ ‘લોકસાહિત્ય અને રઢિયાળી રાત’ વિશે, જોરાવરસિંહ જાદવે ‘લોકકથા અને સૌરાષ્ટ્રની રસધાર’ વિશે, નિરંજન રાજ્યગુરુએ ‘સંત સાહિત્ય અને સોરઠી સંતવાણી’ વિશે વક્તવ્યો આપ્યા હતા.

શ્રી ઈશ્વર પેટલીકર જન્મશતાબ્દિ પ્રસંગે શ્રી બોસમિયા કોલેજ જેતપુરના ગ્રંથાલય વિભાગ દ્વારા તા. ૯-૨-૨૦૧૬ના રોજ યોજાયેલા કાર્યક્રમમાં શ્રી ભીમજી ખારિયાએ ‘શ્રી ઈશ્વર પેટલીકરના સાહિત્યસર્જન’ વિશે વક્તવ્ય આપ્યું હતું. જેમાં કોલેજના ગ્રંથપાલશ્રીઓ અને વિદ્યાર્થીઓએ વિવિધ સાહિત્યકૃતિઓ વિશે સંશોધનપત્ર રજૂ કર્યા હતા.

ભારતની પ્રસિદ્ધ સંસ્થા ‘ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કાર્ટૂનિસ્ટ’ બેંગ્લોર દ્વારા આયોજિત ‘જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર વિજેતા સાહિત્યકાર’ પર કેન્દ્રિત કાર્ટૂનિસ્ટ – સાહિત્યકાર નિર્મિશ ઠાકરનું ભવ્ય વ્યંગચિત્ર પ્રદર્શન બેંગ્લોરમાં યોજાયું હતું. જેનું ઉદ્ઘાટન જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર વિજેતા સાહિત્યકારશ્રી ચંદ્રશંકર કંબર તા. ૩-૯-૨૦૧૬ના રોજ કર્યું હતું અને નિર્મિશ ઠાકર પુસ્તક ‘વકરેખાઓ મેં જ્ઞાનપીઠ પુરસ્કાર વિજેતા’નું લોકાર્પણ થયું હતું.

□

નવોદિત સર્જકોના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિર હસ્તક શ્રી બી. કે. મજૂમદાર ટ્રસ્ટ પ્રકાશન શ્રેણી અંતર્ગત નવોદિત સર્જકોના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. આથી જે નવોદિત લેખકો-લેખિકાઓનું એક પણ પુસ્તક પ્રગટ ન થયું હોય તેઓ આ શ્રેણીમાં પોતાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકની હસ્તપ્રત મોકલી શકે છે. આ પુસ્તકની પૃષ્ઠમર્યાદા ૧૫૦ની રહેશે. હસ્તપ્રતની ટાઈપ કોપી મોકલવી. હસ્તપ્રત તા. ૩૧-૧૦-૧૬ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. હસ્તપ્રત મોકલવાનું સરનામું : પ્રકાશનમંત્રી, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગોવર્ધનભવન, આશ્રમમાર્ગ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮

લેખિકાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના ‘શ્રીમતી જ્યોત્સનાબહેન હસિતકાન્ત બૂચ’. નિધિ અંતર્ગત લેખિકાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકનું પ્રકાશન કરવામાં આવે છે. આથી જે લેખિકાઓનું એક પણ પુસ્તક પ્રગટ ન થયું હોય તેઓ આ શ્રેણીમાં પોતાના પ્રથમ સર્જનાત્મક પુસ્તકની હસ્તપ્રત મોકલી શકે છે. આ પુસ્તકની પૃષ્ઠમર્યાદા ૧૦૦ની રહેશે. હસ્તપ્રતની ટાઈપ કોપી મોકલવી. હસ્તપ્રત તા. ૩૧-૧૦-૧૬ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. હસ્તપ્રત મોકલવાનું સરનામું : પ્રકાશનમંત્રી, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, ગોવર્ધનભવન, આશ્રમમાર્ગ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું ૨૯મું જ્ઞાનસત્ર
તારીખ : ૨૩-૨૪-૨૫, ડિસેમ્બર ૨૦૧૬
શ્રી જૈન માણિભદ્રવીર દેરાસર ધર્મશાળા ટ્રસ્ટ
મગરવાડા-૩૮૫૪૧૦ તા. વડગામ, જિ. બનાસકાંઠા

પહેલી બેઠક

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૧૬, શુક્રવાર, બપોરે ૧૧.૦૦થી ૧.૦૦

ઉદ્ઘાટન

- ગીત : જય જય ગરવી ગુજરાત...
આશીર્વાદ/સ્વાગત : શ્રી વિજયસોમ મહારાજ સાહેબ
શ્રી કિશોરસિંહ સોલંકી
અતિથિશ્રીનો પરિચય : શ્રી રમણિક સોમેશ્વર
અતિથિશ્રી : શ્રી એન. ગોપી
અધ્યક્ષ : શ્રી ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા
પ્રાસંગિક : શ્રી રઘુવીર ચૌધરી, હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટ
પરિષદનો અહેવાલ : શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ (મહામંત્રી)
આભાર / સંચાલન : શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ

બીજી બેઠક

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૧૬, શુક્રવાર, બપોરે ૩.૦૦થી ૬.૦૦

શતાબ્દી વંદના : શ્રી બાલમુકુન્દ દવે અને શ્રી વેણીભાઈ પુરોહિત

- અધ્યક્ષ : શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ
વક્ત : શ્રી હરિકૃષ્ણ પાઠક
શ્રી ઉદયન ઠક્કર
સંચાલન : શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ

ત્રીજી બેઠક

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૧૬, શુક્રવાર, રાત્રે ૮.૦૦થી ૧૦.૦૦

યજમાન સંસ્થા - સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ : ભવાઈ

- અધ્યક્ષ : શ્રી અનિલા દલાલ
વક્તા : જ્ઞાનવિમલસૂરિનું સાહિત્યમાં પ્રદાન -
શ્રી અભય દોશી
ગાંધીયુગનું દલિતસાહિત્ય શ્રી સમીર ભટ્ટ
નારીવિમર્શ - શ્રી ઇલા આરબ મહેતા
સંચાલન : શ્રી ઉષા ઉપાધ્યાય

- પાંચમી બેઠક તા. ૨૪-૧૨-૨૦૧૬, શનિવાર, સમય ૩.૦૦થી ૬.૦૦
 માનવવિદ્યા અને સાહિત્ય
 અધ્યક્ષ : શ્રી રમેશ બી. શાહ
 વક્તા : સાહિત્ય : એક સામાજિક રચના -
 શ્રી વિદ્યુત જોષી
 ડિજિટલ વર્લ્ડ અને સાહિત્ય
 શ્રી રૂપલ મહેતા
 સંચાલન : શ્રી જનક નાયક
- છઠ્ઠી બેઠક તા. ૨૪-૧૨-૨૦૧૬, શનિવાર, સમય રાત્રે ૮.૦૦થી ૧૦.૦૦
 આસ્વાદ : ઉત્તર ગુજરાતના પરિવેશની કૃતિઓનું વાચિકમ્ :
 ભૂમિકા : શ્રી કિશોરસિંહ સોલંકી
 વાચિકમ્ : સ્થાનિક સાહિત્યકાર અને વિદ્યાર્થીઓ
- સાતમી બેઠક તા. ૨૫-૧૨-૨૦૧૬, રવિવાર સવારે ૯.૦૦થી ૧૧.૩૦
 પ્રદેશ વિશેષ અને સાહિત્ય : બનાસકાંઠા (ઉત્તર ગુજરાત)
 અધ્યક્ષ : શ્રી ભગવાનદાસ પટેલ
 વક્તા : પાલનપુરી બોલી - શ્રી મુસાફિર પાલનપુરી
 ઉત્તર ગુજરાતના સાહિત્યમાં ગ્રામચેતના
 શ્રી મનીષા દવે
 સંચાલન : શ્રી રવીન્દ્ર પારેખ
- આઠમી બેઠક તા. ૨૫-૧૨-૨૦૧૬, રવિવાર બપોરે ૧૧.૩૦થી ૧૨.૩૦
 સમાપન
 આભાર દર્શન : યજમાન સંસ્થા
 ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ વતી : શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ

નોંધ : જ્ઞાનસત્રમાં ભાગ લેવા ઇચ્છતા પ્રતિનિધિઓને ભોજન-ઉતારા શુલ્ક રૂ. ૪૦૦/- તથા પ્રતિનિધિ શુલ્ક રૂ. ૩૦૦/- ભરવાના રહેશે. કુલ રૂ. ૭૦૦/- થશે. વિદ્યાર્થીઓએ રૂ. ૩૦૦/- ભરવાના રહેશે (કાર્યક્રમનો અહેવાલ રજૂ કરનાર વિદ્યાર્થીને પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવશે.) ભોજન-ઉતારો અને પ્રતિનિધિ શુલ્ક તા. ૧૫-૧૨-૨૦૧૬ સુધીમાં પરિષદ કાર્યાલય, અમદાવાદમાં ભરી દેવાથી વ્યવસ્થા સરળ થશે.

વ્યવસ્થામાં સહાયભૂત થવા ઉપરની તારીખ સુધીમાં આપની ડેલિગેટ ફી ભરાઈ જાય તે ઇચ્છનીય છે ત્યારબાદ સ્થળ પર ભરનારે દોઢો ચાર્જ ચૂકવવાનો રહેશે.